

HALDEN TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 08.05.2013 i Halden tingrett,
Saksnr.: 13-074153TVI-HALD
Dommer: Tingrettsdommer Anne Kristin Uhre
Saken gjelder: Krav om omgjøring av innsynsbeslutning

Elisabeth Montelius

Advokat Helge Skaaraas

Asbjørn Montelius

Advokat Helge Skaaraas

mot

Gudrun Haabeth Grindaker

Advokat Cato Schiøtz

Veronica Aam

Advokat Audun Lillestølen

Eivind Borring Hansen

Halden kommune

Advokat Hanne Lyngstad Solberg

Kommunal Rapport

Advokat Jon Wessel-Aas

KJENNELSE

Saken gjelder krav om omgjøring av rettens beslutning om å gi pressen innsyn i to stevninger, den ene i mortifikasjonssak (privat straffesak).

I sak 13-074153 TVI-HALD og i sak 13-074068 PRI-HALD har advokat Helge Skaaraas på vegne av saksøkerne Elisabeth Montelius og Asbjørn Montelius fremmet en begjæring med slik påstand:

1. Beslutning om innsyn i stevninger i sak 13-074153 TVI-HALD for Halden tingrett omgjøres.
2. Kommunal Rapport forbys å gjengi innholdet av stevningene offentlig.
3. Staten/Kommunal Rapport pålegges å dekke Elisabeth og Asbjørn Montelius omkostninger i anledning saken.

Kommunal Rapport ved advokat Jon Wessel-Aas har lagt ned slik påstand:

1. Prinsipalt: Begjæringen avvises.
Subsidiært: Begjæringen tas ikke til følge.
2. Asbjørn og Elisabeth Montelius tilpliktes in solidum å betale Kommunal Rapport saksomkostninger.

Sakens bakgrunn

Montelius har i mortifikasjonssaken lagt ned påstand om at uttalelser fra arbeidsgivers representanter under et drøftelsesmøte i februar i år, erklæres døde og maktesløse. I den sivile saken har Montelius lagt ned påstand om at de saksøkte dømmes til å betale erstatning, i første omgang oppreisningserstatning, knyttet til ærekrenkelser, jf. mortifikasjonssaken. Stevningene er datert i april i år, og det er ennå ikke holdt plamøte i sakene.

Etter forespørsel fra journalist i Kommunal Rapport besluttet forberedende dommer i mortifikasjonssaken innsyn. Avgjørelsen var formløs, men bygget på at private straffesaker som utgangspunkt følger reglene om offentlighet etter straffeprosessloven for tiltalebeslutninger. Sannsynligvis på grunn av intern kommunikasjonssvikt, ble også stevningen i den sivile saken oversendt journalisten, sammen med vedlegg.

Advokat Skaaras begjæring om omgjøring ble mottatt av retten etter arbeidstid mandag 06.05.2013.

Like før midnatt samme dag opplyste redaktør i Kommunal Rapport at man derfra, ved advokat Jon Wessel Aas ville komme med bemerkninger til begjæringen, og at disse ville bli oversendt " i morgen innen klokken 12:00". Fordi meldingen ble videresendt fra tingrettens postkasse til dommers postkasse om morgenen 07.05.13, la forberedende dommer til grunn at Wessels-Aas sine kommentarer ville komme inn dagen etter, det vil si onsdag 08.05.2012. På grunn av reisefravær og kurs hos de andre faste dommerne, samt at forberedende dommer satt i straffesak i hele går, har det heller ikke vært mulig å ta stilling til begjæringen før i dag.

Retten bemerker:

Retten er kjent med tvisteloven § 14-2 og at hovedregelen er at det ikke er gitt innsyn i stevninger for allmennheten, herunder pressen. Retten er også kjent med at etter forarbeidene, bør det nå vises varsomhet med å praktisere meroffentlighet, jf. Norsk Lovkommentar til note 670 med videre henvisning til forarbeidene. Retten ser også at det er åpent hvorvidt reglene gir adgang til offentlighet for stevningen, i mortifikasjonssaken på dette stadiet i saksforberedelsene. Imidlertid er ikke dette av betydning for avgjørelsen av omgjøringsbegjæringen.

Advokat Skaaraas har vist til tvisteloven § 19-10 som hjemmel for rettens omgjøringsadgang. Det bes om at ny beslutning setter vilkår (i realiteten forbud mot) offentlig gjengivelse av innholdet i stevningen.

Retten kan ikke se at det er mulig å gjøre om beslutning om innsyn i stevningen i den sivile saken. Beslutningen er allerede gjennomført ved at journalist og andre hos Kommunal Rapport har fått fullt innsyn. En ny beslutning ikke endrer dette. Retten legger til grunn at forutsetningen for å benytte hjemmelen i § 19-10, er at betingelsene i tvisteloven § 1-3 er oppfylt.

Retten mener at tvisteloven § 14-4 (2) annet ledd, jf. § 19-10, ikke gir adgang til å sette etterfølgende forbud mot offentlig gjengivelse av innholdet av stevningen, noe som nettopp er hensikten med Skaaraas begjæring, sitat: "...det sentrale spørsmålet nå om innholdet (*av stevningen, egen merknad*) kan publiseres". Rettsmiddel mot offentliggjøring nå er eventuelt stevning, eller krav om midlertidig forføyning.

Skaaraas har vist til at etter forskrift om offentlighet i rettspleien § 7, så har pressen først innsyn i tiltalebeslutningen fra det tidspunkt som saken er berammet. I denne private straffesaken er rettsmøte enda ikke berammet. Retten bemerker at innsyn er gitt, og at en beslutning fra retten ikke endrer dette faktum.

Uansett er stevningenes innhold i det alt vesentlige like av innhold.

For ordens skyld bemerkes at det er nærliggende under det kommende planmøtet, å be saksøkerne vurdere å ta erstatningskravet inn i mortifikasjonssaken, for så å trekke erstatningssaken som litispending.

Avslutningsvis bemerkes at pressen har et selvstendig ansvar for innholdet av det som publiseres, inn under redaktøransvaret og "Vær varsom plakaten".

Begjæringen avvises etter dette.

Saksomkostninger

Kommunal Rapport ved advokat Jon Wessel-Aas har fremmet omkostningskrav med 23 400 kroner. Det er opplyst at det er nedlagt 9 timer arbeid og at timeprisen er 2 600 kroner, eksklusive merverdiavgift. Det er opplyst at Kommunal Rapport har fradragsrett for inngående merverdiavgift.

Twistelovens regler om saksomkostningsansvar gis tilsvarende anvendelse her. Det vises til påstandens punkt 2, i Skaaraas begjæring. Påstanden er rettet mot Kommunal Rapport, selv om magasinet formelt sett ikke er part i selve saken. Kravet om lovhjemmel for å ilegge saksomkostninger anses således oppfylt.

Omkostningsavgjørelsen bør treffes nå og ikke utså. Saksøker er kjent med kravet ved e-post av i dag.

Retten har vurdert, men ikke funnet grunn til å gjøre unntak fra hovedregelen, jf. tvisteloven § 20-2 følgende.

Det samlede kravet fremstår som høyt. Antall timer er isolert sett ikke spesielt høyt, timeprisen er høy, men muligens ikke urimelig høy. Samlet blir imidlertid kravet høyt for å få en avgjørelse av kravet om omgjøring.

Det kan spørres om det er rimelig og nødvendig å nedlegge så vidt mange timer, når timeprisen tilsier bruk av advokat med meget høye faglige kvalifikasjoner på området. Det vises til lovgivers retningslinjer om at domstolen bør øve strengere kontroll med omkostningene og at disse bør stå i forhold til tvisten.

Retten har kommet til at omkostningsansvaret begrenses til 15 000 kroner, jf. tvisteloven § 20-5.

SLUTNING

1. Begjæring om omgjøring datert 06.05.2013 i sak 13-074153 TVI-HALD og 13-074068 PRI-HALD, påstandens punkt 1 og 2 avvises.
2. Elisabeth Montelius og Asbjørn Montelius, in solidum, plikter å betale saksomkostninger til Kommunal Rapport ved styrets leder, med 15 000 – femtentusen – kroner.

Retten hevet

Anne Kristin Uhre

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker

Reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 om anke til lagmannsretten og Høyesterett regulerer den adgangen partene har til å få avgjørelser overprøvd av høyere domstol. Tvisteloven har noe ulike regler for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger.

Ankefristen er én måned fra den dagen avgjørelsen ble forkynt eller meddelt, hvis ikke noe annet er uttrykkelig bestemt av retten.

Den som anker må betale behandlingsgebyr. Den domstolen som har avsagt avgjørelsen kan gi nærmere opplysning om størrelsen på gebyret og hvordan det skal betales.

Anke til lagmannsretten over dom i tingretten

Lagmannsretten er ankeinstans for tingrettens avgjørelser. En dom fra tingretten kan ankes på grunn av feil i bedømmelsen av faktiske forhold, rettsanvendelsen, eller den saksbehandlingen som ligger til grunn for avgjørelsen.

Tvisteloven oppstiller visse begrensninger i ankeadgangen. Anke over dom i sak om formuesverdi tas ikke under behandling uten samtykke fra lagmannsretten hvis verdien av ankegjensstanden er under 125 000 kroner. Ved vurderingen av om samtykke skal gis skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, partenes behov for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket eller ved behandlingen av saken.

I tillegg kan anke – uavhengig av verdien av ankegjensstanden – nektes fremmet når lagmannsretten finner det klart at anken ikke vil føre fram. Slik nekting kan begrenses til enkelte krav eller enkelte ankegrunner.

Anke framsettes ved skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Selvprosederende parter kan inngi anke muntlig ved personlig oppmøte i tingretten. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater inngir muntlig anke.

I ankeerklæringen skal det særlig påpekes hva som bestrides i den avgjørelsen som ankes, og hva som i tilfelle er ny faktisk eller rettslig begrunnelse eller nye bevis.

Ankeerklæringen skal angi:

- ankeinstansen
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hvilken avgjørelse som ankes
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det krav ankesaken gjelder, og en påstand som angir det resultatet den ankende parten krever
- de feilene som gjøres gjeldende ved den avgjørelsen som ankes
- den faktiske og rettslige begrunnelse for at det foreligger feil
- de bevisene som vil bli ført
- grunnlaget for at retten kan behandle anken dersom det har vært tvil om det
- den ankende parts syn på den videre behandlingen av anken

Anke over dom avgjøres normalt ved dom etter muntlig forhandling i lagmannsretten. Ankebehandlingen skal konsentreres om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet og tvilsomme når saken står for lagmannsretten.

Anke til lagmannsretten over kjennelser og beslutninger i tingretten

Som hovedregel kan en *kjennelse* ankes på grunn av feil i bevisbedømmelsen, rettsanvendelsen eller saksbehandlingen. Men dersom kjennelsen gjelder en saksbehandlingsavgjørelse som etter loven skal treffes etter et skjønn over hensiktsmessig og forsvarlig behandling, kan avgjørelsen for den skjønnsmessige avveiningen bare angripes på det grunnlaget at avgjørelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan bare ankes på det grunnlaget at retten har bygd på en uriktig generell lovforståelse av hvilke avgjørelser retten kan treffe etter den anvendte bestemmelsen, eller på at avgjørelsen er åpenbart uforsvarlig eller urimelig.

Kravene til innholdet i ankeerklæringen er som hovedregel som for anke over dommer.

Etter at tingretten har avgjort saken ved dom, kan tingrettens avgjørelser over saksbehandlingen ikke ankes særskilt. I et slikt tilfelle kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Anke over kjennelser og beslutninger settes fram for den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anke over kjennelser og beslutninger avgjøres normalt ved kjennelse etter ren skriftlig behandling i lagmannsretten.

Anke til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Slikt samtykke skal bare gis når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. – Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta til behandling anker over *kjennelser og beslutninger* dersom de ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller den i det vesentlige reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelse og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.